

A ciszterci apátság főbejárata, helleltes kapuja

Vendégházó

DR. SZEKERES BÉLA
(szöveg és kép)

Telekessy

Bélapátfalváról még ma is a cementgyár ugrik be – különösen az idősebb korosztálynak –, pedig az az időszak már régen elmúlt. Közel száz éves működés után (1908–2002.), idestova húsz évvel ezelőtt befejeződött a cementgyártás, bezárt a gyár, és ezzel megszűnt nagyon sok munkahely is. Ugyanakkor turistacélpontként, kirándulások, túrák kiindulópontjaként Bélapátfalva még ma sem olyan vonzó, olyan ismert, mint a közeli Szilvásvár. Pedig igazi turistaparadicsom, ahonnan – legalább két kiindulópontból – számtalan túralehetőség kínálkozik. Ilyen elsősorban a híres műemléktől, a bélháromkúti ciszterci apátsági templomtól induló túra a Bél-kőre (815 m) a Bél-kő tanösvény útvonalán. De kiváló túrákat lehet tenni az erdőben, gyönyörű környezetben megbúvó Telekessy vendégházról is.

Ez utóbbinál, a vendégháznál, illetve innen indulva már jó néhány „telelést”, téli túrát szerveztünk. Néhány év kihagyás után – amikor gondok miatt mások voltak a körülmények

A Bél-kő az apátsági templomtól

– idén újra visszatértünk, és örömmel üdvözöltük, hogy az önkormányzat házánál újból Laczka Zsuzsanna, a régi-új gazdasszony, háziasszony.

Igy azután nosztalgia kirándulást tettünk a mintegy 2,5 kilométerre lévő Gilitka-kápolnához – ami Szent Anna névvel is ismert – és Gilitka-forráshoz. A vendégházról a piros/kék turistajelzés vezet a kápolnához, ami 2007 óta teljes szépségében, felújítva várja a látogatókat, illetve az Anna-napon ide zárandókat.

De nézzük, mit érdemes tudni az idilli környezetben, erdő közepén elhelyezkedő vendégházról! Mónosbél felől közelítve és Bélapátfalvára beérve rövidesen egy Büfé feliratú műintézményt találunk. Közvetlenül utána jobbra fordulva aszfalt, majd murvás, jól járható úton autóval 4–5 perc alatt lehet elérni a házat. Gyalogosan pedig a piros sáv turistajelzést kell követni.

A leírás szerint „1891. július 6-án 140 taggal jött létre Egerben a Magyarországi Kárpát Egyesület Egri Bükk Osztálya, amely az I. világháborút követően több menedékházat is épített... így 1929-ben a Telekessy István menedékházat. A ma is vendégházként működő épület előtt található a Bükk neves turistájának, turisztikai

A vendégház és környezete

szakírójának, helytörténészének, Kolacskovszky Lajosnak az emléktáblája.”

Megjegyzem, az emlékkő/oszlop már évek óta emléktábla nélkül, elhanyagolt, méltatlan állapotban van – ideje lenne, hogy a Bükki Nemzeti Park (BNP), mint „gazdája”, rendbe tegye, felújítsa – különösen, ha hivatkoznak is rá. A ház névadója, Telekessy István 1689-től csanádi, majd 1699-től egri püspök volt.

A vendégház nagyon jó beosztású: az alsó szinten nagy közösségi térrel, felszerelt konyhával, hűtőkkel, bárpuittal stb., az emeleten pedig 25 fő részére zuhanyozós, vécés 2, 3, 5, 6 ágyas szobákkal.

A Gilitka-kápolnához a háztól a kék/piros, majd a kék jelzésen – jó ideig a Gilitka-patak völgyét követve – lehet eljutni, szép, hangulatos erdei úton, kisebb emelkedőkkel, mintegy másfél óra alatt. Ezen az úton közlekedett régen a postajárat Bélapátfalva és Szarvaskő között.

Még a kápolnához érés előtt egy szép virágos réten lehet megpihenni az emelkedő után, ahol asztal és padok várják a turistákat. Itt egy fake-resztet is találunk Bársony Máté (1924–1955.)

A Telekessy vendégháznál

emlékére, aki itt, „ebben az erdő részben fadöntés közben szenvedett halálos balesetet”.

Egy kis lejtmenet után rövidesen a kápolnához érünk. Itt olvashatjuk, hogy „a kápolnát Szűz Mária édesanyjának, Szent Annának tiszteletére építette 1750-ben Androvics Miklós szemináriumi rektor, a Gilitka-völgyben vezető egri út mellé. A völgy II. Kilit egri püspökről kapta a nevét, a Gilitka szó ennek becéző, népies változata”.

A kegyhely a II. világháborúig helyi búcsújáróhely volt, főleg Bélapátfalva, Szarvaskő, Mikófalva, Balaton, Felnémet és Bükkszentmárton lakossága zárandokolt Szent

Anna napján (július 26.) szervezett körmenettel az erdőben lévő kis kápolnához. A háborúban az épület megsérült, a búcsújárás szünetelt, az utóbbi évtizedekben pedig a környezet állapota is sokat romlott. 2004-ben kezdődtek meg a helyreállítási munkálatok, amik a külső területrendezéssel együtt 2007-re fejeződtek be. A kápolnát 2007. július 29-én, a Szent Anna búcsú alkalmából újra felszentelték.

A forrás jelzést követve, a kápolnától nem messze, mintegy 100–150 méterre, a Rocskavölgyben megtalálhatjuk a Gilitka-forrást, az azonos nevű patak eredőjét. Jó ízű, hideg vízzel olthatjuk szomjunkt.

Ha a Telekessy vendégházban megszállva hosszabb túrákat is tervezünk, erre is bőségesen nyílik lehetőség. Elmehetünk a már említett kék jelzésen (Országos Kék Szarvaskő váráig, illetve Szarvaskő településig, ahonnan akár vonattal is visszatérhetünk

A ciszterci apátsági templom

Bélapátfalvára. A piros jelzést választva elmehetünk a Homonna-tisztásig (a Bársonyos-forrásig), majd, ha a zöld jelzésen jobbra, dél felé fordulunk, kis „körutat” téve és az Antónia-, illetve a Gilitka-forrást érintve visszatérhetünk a kék jelzésre. De ha egész napos, hosszú túrát tervezünk, akkor a zöldön balra, északnak fordulva akár a Bél-kőre is felkapaszkodhatunk – végül a sárga, illetve a sárga háromszög jelzést választva.

Bélapátfalva Cementgyár vasútállomástól újabb szép túrák tehetőek a Gyári-tóhoz – ami valamikor a cementgyár vízellátását biztosította –, a Lóczy-forráshoz, az Imecs-forráshoz vagy még tovább, a Lak-völgyi kék/piros jelzést követve a Katonasírokhöz. A híres bükkői kövek közül az Őr-kő esik legközelebb, ide is eljuthatunk egynapos túrát tervezve.

Egyszóval számtalan a túralehetőség adódik a vendégháztól gyalog indulva is, de rövidebb autózással talán a legérdekesebb és legszebb, legkényelmesebb a ciszterci apátságig elmenni, ott a kialakított nagy parkolóban hagyni a kocsit, és a Bél-kő tanösvény útvonaltól követve felmenni a Bél-kő kilátópontjára.

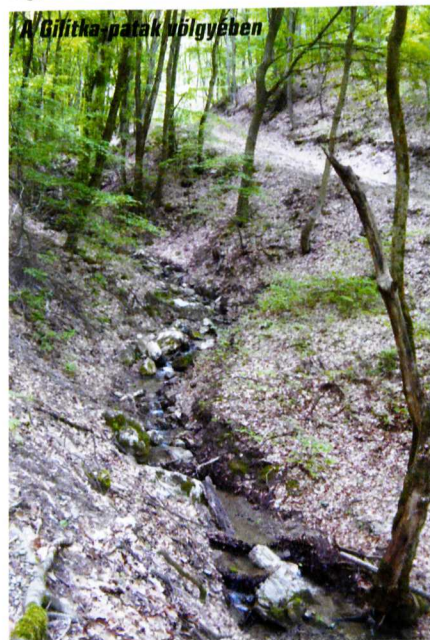
Különleges élményben lesz részünk, a felhagyott hatalmas bányaudvar látványa lenyűgöző, de a távolabbi kilátás sem „kutya”. A tanösvény öt kilométeren keresztül kacskaringózik, többnyire az egykori bányaudvaron a jórészt

lebányászott, „felsebzett” Bél-kő hegy tetejére, az állomásokon ismertetőtáblák mesélik el a látóvilágokat, közben pedig több bányaudvarba – például palabánya – benézhetünk.

A túráról visszatérve vagy, ha úgy adódik, előtte mindenképpen látogassuk meg az apátsági templomot – belépőt a helyszínen lehet venni –, amely Magyarország egyedüli épségben megmaradt román stílusú ciszterci apátsági temploma. Építését 1232-ben kezdték. A templom melletti monostor még korábbi. A késő romanika stílusjegyeit viselő templomot a 14–15. században gótikus stílusban építették át.

Az egykori monostor romterületén három forrás fakad, vizüknek gyógyító erőt tulajdonítottak a pogány időkben és a kereszténység felvétele után is. Ma a három forrás – Mária-, Salátás-, Névtelen-forrás – „egybegyűjtött” vize a bővizű Mária-forrásból bugyog elő, ezen a néven szerepel a térképen is. Vízéért előszeretettel járnak a környékről.

Az apátsági templomtól a szépen kialakított sétaúton, hangulatos, az út mellett csörgedező vízfolyás kíséretével mehetünk vissza a parkolóban hagyott kocsinkhoz, és tíz perc alatt visszaérhetünk a Telekessy vendégház oázisához, ahol még rosszabb idő esetén is nyílt, de fedett helyen jöhetünk össze, beszélgethetünk, bográcsolhatunk, vacsorázhatunk barátainkkal, túr társainkkal, vagy családtagjainkkal.

A Gilitka-patak völgyében

A palabányánál

A nagy csapat a kápolnánál

A Gilitka-kápolnána